

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIESIEMS FINANSAVIMO 2013–2015 METAIS
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2013 m. kovo 27 d. Nr. A1-137
Vilnius

Vykdydama Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metais priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. A1-43 (Žin., 2013, Nr. [15-740](#)), 2.1.5 priemonę:

1. T v i r t i n u Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo 2013–2015 metais tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u šio įsakymo vykdymo kontrolę viceministrui pagal veiklos sritį.

3. N u s t a t a u, kad iki šio įsakymo įsigaliojimo savivaldybių administracijų sudarytų Būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijų sprendimais įrašytų eilėse asmenų prašymai nagrinėjami iš naujo ir sprendimai dėl jų tenkinimo priimami vadovaujantis šio įsakymo 1 punkte nurodytu tvarkos aprašu.

SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTRĖ

ALGIMANTA PABEDINSKIENĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m.
kovo 27 d. įsakymu Nr. A1-137

**BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIESIEMS FINANSAVIMO
2013–2015 METAIS TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo 2013–2015 metais tvarkos aprašas (toliau – šis Aprašas) nustato:

1.1. reikalavimus neįgaliesiems, kuriems gali būti pritaikomas būstas, ir pritaikomam būstui, būsto pritaikymo darbams, būsto pritaikymo išlaidoms, būsto pritaikymo eilei sudaryti;

1.2. prašymų pritaikyti būstą neįgaliesiems nagrinėjimo, būsto pritaikymo neįgaliesiems poreikio vertinimo tvarką;

1.3. būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo dydį, būsto pritaikymo neįgaliesiems išlaidų planavimo ir paraiškų skirti lėšų būstui pritaikyti neįgaliesiems finansuoti teikimo, nagrinėjimo tvarką, finansavimo skyrimo ir atsiskaitymo už lėšų panaudojimą tvarką, viešųjų pirkimų organizavimo tvarką;

1.4. būsto pritaikymo neįgaliesiems darbų priežiūros ir priėmimo tvarką.

2. Šiuo Aprašu vadovaujasi Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgaliųjų reikalų departamentas), savivaldybių administracijos ar savivaldybių administracijų įgaliotos įstaigos (toliau – savivaldybių administracijos) ir jų sudarytos Būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijos (toliau – komisijos), priimdamos sprendimus dėl būsto pritaikymo asmenims,

turintiems judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, bei neįgaliųjų asociacijos ir jų atstovai, dalyvaujantys komisijų darbe bei vykdančios būsto pritaikymo priežiūrą. Komisiją iš savivaldybės administracijos paskirtų specialistų bei Neįgaliųjų reikalų departamento paskirtų neįgaliųjų nevyriausybinė organizacijų deleguotų atstovų sudaro ir tvirtina savivaldybės administracijos direktorius pagal Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus įsakymu patvirtintus Pavyzdinius būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijos nuostatus.

3. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

Būstas – atskiras gyvenamasis individualus namas ar butas.

Gyvenamoji aplinka – nuolydžiai, takeliai privažiuoti neįgaliojo vežimėliu prie būsto.

Būsto pritaikymas – minimalus būsto pertvarkymas panaudojant specialius elementus, keičiant neįgaliesiems, turintiems judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, neprieinamas erdves, ir smulkus remontas įgyvendinant šiuos statybos sprendimus.

Būstas ir gyvenamoji aplinka šiame Apraše toliau bendrai vadinama „būstas“, išskyrus atvejus, kai reglamentuojami reikalavimai būsto pritaikymo darbams pagal asmens judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimo lygius.

II. REIKALAVIMAI ASMENIMS, KURIEMS GALI BŪTI PRITAIKOMAS BŪSTAS

4. Būstas pritaikomas neįgaliajam, kuriam teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatyti specialieji poreikiai dėl judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų:

4.1. labai ryškūs judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai – nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis;

4.2. ryškūs judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai – nustatytas techninės pagalbos neįgaliesiems priemonių poreikis (aktyvaus tipo neįgaliojo vežimėlis; neįgaliojo vežimėlis, skirtas tetraplegikui; elektrinis vežimėlis, skuteris ar kito tipo neįgaliojo vežimėlis);

4.3. vidutiniai judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai – nustatytas kitų, nei nurodyta 4.2 punkte, techninės pagalbos neįgaliesiems priemonių poreikis (vaikštytinės, ramentai ir pan.).

5. Jeigu neįgaliam asmeniui nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis ir specialusis techninės pagalbos priemonių poreikis, būsto pritaikymo poreikis vertinamas pagal šio Aprašo 36 ir 37 punktuose nurodytus kriterijus ir pagal įvertintą poreikį gali būti atliekami šio Aprašo 9 ir 10 punktuose nurodyti pritaikymo darbai.

6. Suaugusiam asmeniui būstas gali būti naujai pritaikomas ne anksčiau kaip po 10 metų nuo paskutiniojo sprendimo pritaikyti būstą pagal Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007–2011 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 638 (Žin., 2006, Nr. [73-2782](#)), ir Būsto pritaikymo neįgaliesiems tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. A1-560 (Žin., 2012, Nr. [1-18](#)), priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai asmeniui nustatomas didesnis negu turėtas judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimas. Dėl pakartotinio būsto pritaikymo nepraėjus 10 metų nuo paskutiniojo sprendimo pritaikyti būstą dienos neįgaliesiems, kuriems buvo skirtas laiptų kopiklis arba kurių amžius prašymo pritaikyti būstą nagrinėjimo komisijos posėdyje dieną buvo nuo 7 iki 24 metų, tikslingumo sprendimą priima komisija.

III. REIKALAVIMAI PRITAIKOMAM BŪSTUI

7. Būsto teisinio statuso reikalavimai:

7.1. būstas turi būti asmens, kuriam prašoma pritaikyti būstą, įstatymų nustatyta tvarka deklaruota ir faktinė nuolatinė gyvenamoji vieta;

7.2. būsto savininkui nėra apribotos daiktinės teisės į būstą, išskyrus hipoteką;

- 7.3. būsto savininkas arba bendro naudojimo patalpų savininkai sutinka, kad jam (jiems) priklausantis būstas arba atitinkamai bendro naudojimo patalpos būtų pritaikytos;
- 7.4. dėl būsto teisinio statuso nėra iškelta civilinė byla;
- 7.5. naujos statybos būstas baigtas statyti ir teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas tinkamu naudoti;
- 7.6. būstas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre;
- 7.7. būstas nėra nuomojamas (išskyrus socialinį būstą);
- 7.8. būstas turi priklausyti nuosavybės teise pareiškėjui ar bet kuriam kitam fiziniam asmeniui arba savivaldybei (socialinis būstas);
- 7.9. būsto paskirtis turi būti gyvenamoji.

IV. REIKALAVIMAI BŪSTO PRITAIKymo NEĮGALIESIEMS DARBAMS

8. Visi būsto pritaikymo neįgaliesiems projektai ir atliekami statybos darbai turi atitikti Statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 (Žin., 2001, Nr. [53–1898](#); 2010, Nr. [52-2582](#)), reikalavimus. Pritaikymo darbų projektai rengiami, jei juos rengti reikalaujama pagal kitus įstatymus.

9. Asmeniui, kuriam yra nustatyti labai ryškūs judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, gali būti perkama įranga ir atliekami būsto pritaikymo darbai būsto viduje:

9.1. įvairaus tipo perkėlimo įranga (mobilūs keltuvai, perkėlimo sistemos) asmeniui pakelti (pavyzdžiui, perkelti iš lovos ir perkelti būste iš vienos vietos į kitą) bei jos montavimas;

9.2. sanitariniai įrenginiai (klozetai, praustuvai, vonia, dušas (trapas (jei nėra techninių galimybių, – dušo padėklas), dušo užuolaida arba viena sienelė ir užuolaida), svirtiniai kranai) bei jų įrengimas, perstatymas, pritaikymas, pagalbinės sienos tarp tualetu ir vonios patalpų išardymas, patalpų didinimas (nekeičiant atraminių sienų išdėstymo), pertvarų jungimas, dėl būsto pritaikymo neįgaliesiems atsiradę būtini smulkūs remonto darbai;

9.3. buitiniai biologiniai valymo įrenginiai ir jų montavimas, nuotekų įvado prijungimas prie buitinių nuotekų tinklo, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki individualaus gyvenamojo namo;

9.4. vandentiekio įrenginiai ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki individualaus gyvenamojo namo, įrengimas;

9.5. elektrinio vandens šildytuvo (ne daugiau kaip 50 litrų, jeigu netiekiamas šiltas vanduo) pastatymas;

9.6. būsto durų platinimas, slenksčių nuėmimas, nuolydžių įrengimas, papildomos durų angos įrengimas.

10. Asmeniui, kuriam yra nustatyti labai ryškūs judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai ir kuris gali būti gabenamas vežimėliu, gali būti papildomai atliekami būsto pritaikymo darbai, nurodyti šio Aprašo 11.1 punkte.

11. Asmeniui, kuriam yra nustatyti ryškūs judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, gali būti perkama įranga bei atliekami tokie būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymo darbai:

11.1. įėjimas į būstą:

11.1.1. išorės laiptų pritaikymas, turėklų pritvirtinimas, įvairių atramų, laikiklių pastatymas;

11.1.2. įvairaus tipo prievažų, nuovažų, rampų, vežimėlio traukimo mechanizmų įrengimas ir pritaikymas;

11.1.3. įvairaus tipo perkėlimo įranga (mobilūs keltuvai, perkėlimo sistemos) asmeniui pakelti (pavyzdžiui, perkelti iš lovos ir perkelti būste iš vienos vietos į kitą) bei jos montavimas;

11.1.4. įvairaus tipo keltuvai (liftai) (vertikalūs, nuožulnūs, laiptų kopikliai) ir jų įrengimas (keltuvo (lifto) kėlimo aukštis – ne aukščiau kaip iki pastato antžeminės dalies pirmojo aukšto. Keltuvo (lifto) kėlimo aukštis neribojamas, kai keltuvo (lifto) pirkimą (gamybą) ir jo įrengimą organizuoja pats pareiškėjas;

11.1.5. individualių įėjimų įrengimas vietoj balkono durų arba, kai jų nėra, – vietoj (arba šalia) lango;

11.1.6. laiptų kopiklio, vežimėlio apsisukimo ir (arba) saugojimo aikštelės įrengimas;

11.1.7. privažiavimo iki prievažų, nuovažų, rampų, keltuvų (liftų) vietų įrengimas;

11.2. būsto viduje:

11.2.1. sanitariniai įrenginiai (klozetai, praustuvai, vonia, dušas (trapas (jei nėra techninių galimybių, – dušo padėklas), dušo užuolaida arba viena sienelė ir užuolaida), svirtiniai kranai) bei jų įrengimas, perstatymas, pritaikymas, pagalbinės sienos tarp tualetu ir vonios patalpų išardymas, patalpų didinimas (nekeičiant atraminių sienų išdėstymo), pertvarų jungimas, dėl būsto pritaikymo atsiradę būtini smulkūs remonto darbai;

11.2.2. suolelio vonios kambaryje (persėsti į vonią) pastatymas;

11.2.3. elektrinio vandens šildytuvo (ne daugiau kaip 50 litrų, jeigu nėra šilto vandens) pastatymas;

11.2.4. įvairių buities įrenginių (skalavimo mašinos, džiovyklos, viryklės) pastatymas ir prijungimas (išskyrus pirkimą);

11.2.5. kabinamųjų bei montuojamųjų baldų pritaikymas, kabinimas ir pastatymas (išskyrus pirkimą);

11.2.6. slenksčių pažeminimas, išardymas, slenksčio nuolydžio įrengimas;

11.2.7. balkono durų praplatinimas ir grindų pakėlimas iki slenksčio lygio;

11.2.8. durų praplatinimas ir įrengimas, papildomos durų angos įrengimas;

11.2.9. koridoriaus praplatinimas (nekeičiant viso buto plano struktūros, pvz., išmontuojant sienines spintas);

11.2.10. turėklų, įvairių atramų, laikiklių pritvirtinimas ar pastatymas;

11.2.11. elektros, telefono jungiklių bei šakutės lizdų, vandentiekio čiaupų nuleidimas iki pasiekiamo lygio, papildomo šakutės lizdo įrengimas pasiekiamame lygyje;

11.2.12. buitiniai biologiniai valymo įrenginiai ir jų montavimas, nuotekų įvado prijungimas prie buitinių nuotekų tinklo, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki gyvenamojo namo;

11.2.13. vandentiekio įrenginiai ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio, esančio ne toliau kaip 25 metrai iki individualaus gyvenamojo namo, įrengimas.

12. Asmeniui, kuriam nustatyti vidutiniai judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, gali būti perkama įranga bei atliekami tokie būsto pritaikymo darbai:

12.1. įėjimas į būstą:

12.1.1. išorės laiptų pritaikymas;

12.1.2. turėklų pritvirtinimas, įvairių atramų, laikiklių pastatymas;

12.2. būsto viduje – sanitarinių mazgų ir gyvenamųjų patalpų pritaikymas:

12.2.1. suolelio vonios kambaryje (persėdimui į vonią) pastatymas;

12.2.2. elektrinio vandens šildytuvo (ne daugiau kaip 50 litrų, jeigu nėra šilto vandens) pastatymas;

12.2.3. turėklų pritvirtinimas, įvairių atramų, laikiklių vonios, dušo ar tualetu kambariuose pastatymas.

13. Asmeniui, turinčiam judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, komisija gali rekomenduoti kreiptis į sveikatos priežiūros įstaigą dėl techninės pagalbos neįgaliesiems priemonių poreikio nustatymo tais atvejais, kai šis poreikis nėra nustatytas.

V. REIKALAVIMAI BŪSTO PRITAIKIMO NEĮGALIESIEMS IŠLAIDOMS

14. Išlaidų sąmatoje nurodomos visos tinkamos finansuoti išlaidos, kurios susijusios su būsto pritaikymu neįgaliesiems (įskaitant projektų rengimo išlaidas).

15. Tinkamos finansuoti išlaidos turi atitikti gero finansų valdymo principus, kad išlaidos būtų efektyviai ir tikslingai panaudotos:

15.1. būtinos būsto pritaikymo neįgaliesiems darbams atlikti;

15.2. patirtos po savivaldybės administracijos sudarytų projektavimo, statybos darbų sutarčių pasirašymo arba savivaldybės administracijos ir pareiškėjo Sutarties dėl būsto pritaikymo neįgaliajam savarankiško

darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo (4 priedas) pasirašymo dienos ar šio Aprašo 97 punkte nurodyto komisijos sprendimo siūlyti išmokėti kompensaciją, kai bus nupirkta pritaikytas būstas;

15.3. numatytos būsto pritaikymo neįgaliesiems išlaidų sąmatoje, pridėtoje prie savivaldybės administracijos ir statybos darbų rangovo sutarties, arba skirtos darbams, nurodytiems darbų apraše, pridėtame prie savivaldybės administracijos ir pareiškėjo sutarties dėl būsto pritaikymo neįgaliajam savarankiško darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo.

16. Įvairaus tipo keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos ir jų įrengimo (išmontavimo, kad juos būtų galima panaudoti kitų neįgaliųjų poreikiams tenkinti) kaina į būsto pritaikymo išlaidų sąmatas neįtraukiama. Keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos ir jų įrengimo (išmontavimo, kad juos būtų galima panaudoti kitų neįgaliųjų poreikiams tenkinti) išlaidų sąmatos rengiamos ir pridėdamos atskirai. Apskaičiuojant netiesiogines būsto pritaikymo darbų išlaidas, neįtraukiamos keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos ir jų įrengimo išlaidos.

17. Netinkamos būsto pritaikymo neįgaliesiems išlaidos:

17.1. atliktų darbų, medžiagų defektų šalinimo išlaidos;

17.2. baudos, finansinės nuobaudos ir bylų nagrinėjimo išlaidos;

17.3. pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai gali susigrąžinti, tai yra įtraukti į PVM atskaitą;

17.4. būsto, žemės ir pastatų pirkimo išlaidos;

17.5. išreikštos natūra išlaidos.

18. Netinkamos ir papildomos būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidos iš valstybės biudžeto lėšų pagal šį Aprašą nefinansuojamos, tačiau gali būti dengiamos iš kitų šaltinių.

VI. BŪSTO PRITAIKymo EILĖS SUDARYMO REIKALAVIMAI

19. Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas sudaro tris būsto pritaikymo neįgaliesiems eiles, pareiškėjus suskirstydamas pagal judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimus:

19.1. pirmoji eilė – asmenys, turintys labai ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų;

19.2. antroji eilė – asmenys, turintys ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų;

19.3. trečioji eilė – asmenys, turintys vidutinių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų.

20. Sudarant kiekvieną eilę, prioritetas teikiamas pagal šių prioritetų išdėstymo eilę:

20.1. neįgaliesiems nuo 7 iki 24 metų;

20.2. besimokantiems asmenims;

20.3. dirbantiems asmenims, išskyrus dirbančius pagal savanoriškų darbų atlikimo sutartis;

20.4. neįgaliesiems, kurie faktiškai ir pagal deklaraciją būste gyvena vieni;

20.5. neįgaliesiems asmenims, su kuriais gyvena vaikai (iki 18 metų ar besimokantys vaikai iki 24 metų) ar kiti suaugę asmenys, atitinkantys šiuos požymius:

20.5.1. kuriems nustatytas ne didesnis kaip 40 procentų darbingumo lygis;

20.5.2. kuriems nustatytas didelių arba vidutinių specialiųjų poreikių lygis.

21. Jei keli pareiškėjai patenka į tą pačią asmenų, kuriems teikiamas prioritetas, grupę (pavyzdžiui, turinčių ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų besimokančių asmenų), šie pareiškėjai surašomi grupėje iš eilės pagal prašymo gavimo datą (kuo anksčiau gautas prašymas, tuo aukštesnė vieta eilėje). Asmenys, priskirti tai pačiai asmenų, kuriems teikiamas prioritetas, grupei ir kurių prašymai gauti tą pačią dieną, grupuojami pagal prašymo registracijos numerį.

22. Jeigu būste gyvena daugiau asmenų, kuriems nustatytas būsto pritaikymo poreikis, eiliškumas nustatomas pagal asmenį, kuriam taikoma daugiau prioritetų.

23. Savivaldybės administracija eiles atnaujina pagal šio Aprašo 30.1 ir 31 punktuose nustatyta tvarka gautus duomenis, reikalingus eilėms sudaryti ir prioritetams nustatyti.

VII. BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIESIEMS POREIKĮ NUSTATANTYS IR VERTINANTYS SUBJEKTAI

24. Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį nustato savivaldybės administracijos sudaryta komisija.

25. Nustatant būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį dalyvauja statybos darbų specialistas (architektas, inžinierius ar pan.), kurį samdo arba skiria savivaldybės administracija. Statybos darbų specialistas rengia statybos darbų projektus, preliminarinius darbų aprašus bei išlaidų sąmatas.

26. Komisija įvertina komisijos ir specialistų šio Aprašo X skyriuje nustatyta tvarka nustatytą būsto pritaikymo asmeniui, turinčiam judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, poreikį ir priima sprendimą dėl būsto pritaikymo poreikio tenkinimo.

VIII. PRAŠYMŲ PRITAIKYTI BŪSTĄ NEĮGALIESIEMS PATEIKIMAS IR NAGRINĖJIMAS

27. Laisvos formos prašymą pritaikyti būstą gali pateikti asmuo, turintis judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, arba tokiam asmeniui atstovaujantys asmenys – tėvai, vaikai, globėjai (rūpintojai), sutuoktinis ar gyvenamosios vietos savivaldybės socialinis darbuotojas (toliau – pareiškėjas). Prašyme taip pat pažymima, kad pareiškėjas sutinka leisti savivaldybės administracijai naudoti neįgaliojo asmens duomenis, susijusius su būsto pritaikymo organizavimu.

28. Pareiškėjas prašymą pateikia tiesiogiai savivaldybės administracijai pagal gyvenamąją vietą arba internetu per Būsto pritaikymo neįgaliesiems apskaitos sistemą (toliau – BPNAS), kurios adresas yra www.unriis.lt. Savivaldybės administracija gali nustatyti prašymų priėmimo terminus einamųjų metų laikotarpiu. Savivaldybės administracijoje gautas prašymas užregistruojamas pažymint prašymo gavimo datą ir suteikiant registracijos numerį. Gavusi prašymą, savivaldybės administracija pildo Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio vertinimo akto (toliau – aktas) (1 priedas) I ir II dalis. Remdamasis akte nurodytais duomenimis ir vadovaudamasis šio Aprašo VI skyriuje nurodytais reikalavimais, savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas įrašo pareiškėją į būsto pritaikymo eilę.

29. Gavusi Neįgaliųjų reikalų departamento pranešimą apie skirtas valstybės biudžeto lėšas būstui neįgaliesiems pritaikyti, savivaldybės administracija preliminariai numato, kuriems pareiškėjams pagal eilę bei gautas valstybės biudžeto lėšas ir turimas savivaldybės biudžeto lėšas būstas galėtų būti pritaikytas einamaisiais metais.

30. Šio Aprašo 29 punkte nustatyta tvarka numatytiems pareiškėjams savivaldybės administracija išsiunčia pranešimus, kuriuose pateikiama ši informacija:

30.1. vieta bei data, iki kurios prašoma pateikti šiuos asmens teisę į būsto pritaikymą neįgaliajam patvirtinančius dokumentus:

30.1.1. neįgaliojo pažymėjimo kopiją, jeigu Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenų bazėje nėra informacijos apie nustatytą neįgalumo arba darbingumo lygį;

30.1.2. išrašą ar jo kopiją iš asmens medicininių dokumentų (Forma Nr. 027/a), jei neįgalusis yra pats įsigijęs techninės pagalbos neįgaliesiems priemonės;

30.1.3. asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją;

30.1.4. mokinio ar studento pažymėjimo kopiją (teikia besimokantys asmenys);

30.1.5. buto ar namo Nekilnojamojo turto kadastro ir registro bylos (inventorinės bylos) kopiją, jei šiuos dokumentus pareiškėjas turi;

30.1.6. būsto savininko rašytinį laisvos formos sutikimą leisti pritaikyti būstą, kai prašoma pritaikyti būstą neįgaliajam, kuris nėra šio būsto savininkas, arba daugumos savininkų sutikimą, kai prašoma pritaikyti bendro naudojimo patalpas;

30.1.7. laisvos formos rašytinį pareiškėjo patvirtinimą, kad būstas nėra nuomojamas (išskyrus kai prašoma pritaikyti socialinį būstą);

30.2. kita pareiškėjui svarbi informacija.

31. Savivaldybės administracija, gavusi rašytinį pareiškėjo sutikimą naudoti jo asmens duomenis, prie pareiškėjo prašymo prideda šiuos dokumentus:

31.1. išrašą iš Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenų bazės apie nustatytą neįgalumo arba darbingumo lygį bei apie nustatytą specialųjį nuolatinės slaugos poreikį arba pažymos apie nustatytą specialųjį nuolatinės slaugos poreikį kopiją;

31.2. savivaldybės administracijos ar iš Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos gauto šio centro turimo išrašo iš asmens medicininių dokumentų (Forma Nr. 027/a) apie nustatytą techninės pagalbos neįgaliesiems priemonių poreikį kopiją arba galiojančios asmens aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis sutarties kopiją;

31.3. išrašą iš Gyventojų registro apie deklaruotą neįgaliojo gyvenamąją vietą;

31.4. išrašą iš Apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenų bazės apie asmens, draudžiamo nustatytosiomis valstybinio socialinio draudimo rūšimis (viena ar jų deriniu), kategoriją (apdraustojo kategorija);

31.5. Nekilnojamojo turto registro duomenų išrašą, kuriame turi būti pateikti šie duomenys:

31.5.1. būsto adresas;

31.5.2. būsto savininkas (bendraturčiai, jei yra);

31.5.3. daiktinių teisių apribojimai (būsto areštas, įkeitimas, jei yra);

31.5.4. civilinės bylos dėl būsto teisinio statuso išskelimo faktas (jei yra);

31.5.5. būsto mokestinė vertė, nustatyta masiniu nekilnojamojo turto vertinimo būdu;

31.5.6. naujo būsto statybos baigtumas (proc.);

31.5.7. statinio paskirtis;

31.6. valstybės žemę patikėjimo teise valdančio subjekto rašytinį sutikimą, kai numatomi būsto pritaikymo darbai valstybinėje žemėje, ant kurios pastatytas būstas.

32. Praėjus pareiškėjams išsiųstame pranešime nurodytų dokumentų pateikimo terminui, savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas patikrina, ar pateikti visi reikalingi dokumentai bei juose pateikta visa reikiama informacija. Jei nustatoma, kad pareiškėjas nepateikė visų reikalingų dokumentų arba dokumentuose pateikta informacija yra nepakankama, raštu kreipiamasi į pareiškėją, nurodant, kokius trūkstamus dokumentus ar informaciją ir iki kada pareiškėjas privalo pateikti savivaldybės administracijai. Jei pareiškėjas pakartotinai prašomų dokumentų ir informacijos nepateikia iki nurodyto termino, pareiškėjui raštu pranešama, kad prašymas toliau nenagrinėjamas.

33. Pareiškėjas, pateikdamas prašymą elektroniniu būdu, patvirtina savo tapatybę elektroniniu parašu arba kitais būdais, nustatytais Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Įstaigos, teikiančios dokumentus savivaldybės administracijai dėl būsto pritaikymo pagal šio Aprašo 30.1 ir 31 punktus, gali pateikti elektroninius dokumentus, pasirašytus saugiu elektroniniu parašu, sukurtu saugia parašo formavimo įranga, ir patvirtinti galiojančiu kvalifikuotu sertifikatu (asmuo turi nurodyti, kokios įstaigos gali patvirtinti jo prašyme pateiktą informaciją). Elektroniniu būdu gautas prašymas registruojamas ir tvarkomas pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintas Elektroninių dokumentų valdymo taisykles. Pranešimas apie prašymo gavimą ir vykdymo būklę tą pačią dieną perduodamas į elektroninių paslaugų sistemos paslaugos teikimo eigos stebėsenos modulį. Duomenis apie pareiškėjus ir jiems pritaikytą būstą privaloma registruoti Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS).

34. Jeigu pagal pareiškėjo ir savivaldybės administracijos pateiktus dokumentus savivaldybės administracija nustato, kad prašomas pritaikyti būstas neatitinka šio Aprašo II ir III skyriuose nustatytų reikalavimų, prašymas pritaikyti būstą toliau nenagrinėjamas. Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas pareiškėjui, kurio prašymo nuspręsta toliau nenagrinėti, išsiunčia informaciją apie savivaldybės

administracijos priimtą sprendimą nenagrinėti prašymo pritaikyti būstą bei tokio sprendimo priėmimo motyvus.

IX. BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIESIEMS POREIKIO NUSTATYMO KRITERIJAI

35. Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikis nustatomas pagal šio Aprašo 36, 37 ir 38 punktuose nurodytus kriterijus.

36. Asmenį, kuriam teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatyti labai ryškūs judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, slaugantis asmuo negali laisvai ir saugiai bei nenaudodamas didesnės, negu įprasta, fizinės jėgos:

36.1. pakelti;

36.2. perkelti, pasodinti į vežimėlį ir iškelti iš jo (nevertinama, kai asmuo dėl negalios ir būklės gali tik gulėti);

36.3. pernešti ir (ar) nuvežti į vonios arba dušo kambarį ir pan.;

36.4. suteikti asmens higienos priežiūrai reikalingų paslaugų (nuprausti vonioje, duše);

36.5. pakeisti patalynės;

36.6. pamaitinti;

36.7. naudoti būste esančių įrenginių ir prietaisų, skirtų:

36.7.1. asmens higienai;

36.7.2. asmeniui maitinti (viryklės, virtuvės baldai);

36.7.3. asmeniui ilsėtis (lova, sofa ir pan.);

36.8. vežti vežimėliu iki įėjimo į būstą (nevertinama, kai asmuo dėl negalios ir būklės gali tik gulėti);

36.9. įvežti vežimėliu į būstą (nevertinama, kai asmuo dėl negalios ir būklės gali tik gulėti).

37. Asmuo, kuriam yra nustatyti ryškūs judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, kuris gali būti gabenamas ir (ar) pats važiuoti naudodamas neįgaliojo vežimėlį, ir (ar) jį prižiūrintis asmuo negali laisvai ir saugiai bei nenaudodamas didesnės, negu įprasta, fizinės jėgos:

37.1. vežimėliu privažiuoti prie įėjimo į būstą;

37.2. patekti vežimėliu į būstą, būsto balkoną;

37.3. patekti vežimėliu į bent vieną būste esančią patalpą, skirtą kiekvienam iš šių poreikių tenkinti:

37.3.1. maisto gamybai ir maitinimuisi;

37.3.2. asmens higienai (tualetu, vonios arba dušo kambarys);

37.3.3. asmeniui ilsėtis, miegoti;

37.4. naudotis būste esančiais įrenginiais ir prietaisais, skirtais:

37.4.1. būstui apšviesti ir šildyti (valdymo ir kontrolės prietaisai, mygtukai, jungikliai);

37.4.2. maistui gaminti ir maitintis (viryklės, virtuvės baldai);

37.4.3. asmens higienai (unitazas, praustuvas, vonia arba dušas);

37.4.4. asmeniui ilsėtis, miegoti (lova, sofa ar pan.);

37.5. judėti šio Aprašo 37.3 punkte nurodytose patalpose.

38. Asmuo, kuriam yra nustatyti vidutiniai judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, negali laisvai ir saugiai bei nenaudodamas didesnės, negu įprasta, fizinės jėgos:

38.1. prieiti prie būsto (nėra už ko laikytis lipant lauko laiptais);

38.2. patekti į būstą (nėra už ko laikytis lipant laiptinės laiptais);

38.3. naudotis būste esančiais įrenginiais ir prietaisais, skirtais:

38.3.1. maistui gaminti ir maitintis (viryklės, virtuvės baldai);

38.3.2. asmens higienai (unitazas, vonia arba dušas);

38.3.3. asmeniui ilsėtis ir miegoti (lova, sofa ar pan.);

38.4. judėti šio Aprašo 37.3 punkte nurodytose patalpose.

X. BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIAJAM POREIKIO VERTINIMAS IR NUSTATYMAS

39. Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio vertinimas vykdomas dviem etapais:

39.1. būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio nustatymas apžiūrint prašomą pritaikyti būstą;

39.2. būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio įvertinimas, komisijos sprendimo dėl būsto pritaikymo poreikio neįgaliajam tenkinimo priėmimas ir einamaisiais metais siūlomų pritaikyti būstų sąrašo sudarymas.

40. Pirmajame etape, jeigu pagal turimus dokumentus pareiškėjas turi teisę kreiptis dėl būsto pritaikymo neįgaliajam ir jo prašomas pritaikyti būstas atitinka šio Aprašo II ir III skyriuose nustatytus reikalavimus, ne mažiau kaip vienas trečdalis (neįgaliųjų organizacijos atstovo dalyvavimas būtinas) komisijos narių ir specialistai vyksta apžiūrėti prašomo pritaikyti būsto. Išvyka organizuojama su pareiškėju suderintu laiku. Jeigu praėjusiais metais komisija buvo nustačiusi būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį ir pareiškėjo duomenys pagal pateiktus dokumentus nepasikeitę, pakartotinis būsto pritaikymo poreikio vertinimas nevykdomas.

41. Komisija, atvykusi į prašomą pritaikyti būstą, šį būstą apžiūri, vertina būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį ir pildo akto (1 priedas) III bei IV dalis. Jeigu būste gyvena daugiau asmenų, kuriems nustatyti judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimai, pildomas vienas aktas, kuriame įvertinamas būsto pritaikymo neįgaliajam poreikis visiems šiems asmenims. Jeigu paaiškėja, kad namo, kuriame prašoma pritaikyti būstą neįgaliajam, laiptinėje yra daugiau butų, kuriuose gyvena neįgalieji, savivaldybės administracija pasiūlo neįgaliesiems ar jiems atstovaujantiems asmenims pateikti prašymus pritaikyti būstus. Bendro naudojimo patalpų pritaikymo darbai numatomi įvertinus visų bendro naudojimo patalpomis besinaudojančių neįgaliųjų būsto pritaikymo poreikius ir vykdomi pagal daugiausia prioritetų turinčio pareiškėjo eilę.

42. Vertindami būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį, apžiūroje dalyvaujantys specialistai prirėkus ir atsižvelgdami į asmens, turinčio judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, būklę, paprašo asmens ar šį asmenį slaugančio asmens parodyti (atitinkamai pagal nustatytą judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimo lygį) savo galimybes pagal šio Aprašo 35 punkte nurodytus kriterijus. Jeigu į bent vieną akte esančioje Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio vertinimo lentelėje pateiktą klausimą atsakoma „Negali“, akte pažymima, kokios yra kliūtys ir koks pritaikymas reikalingas.

43. Jeigu užpildytame akte nurodoma, kad būstui pritaikyti reikia statyti ir įrengti keltuvą (liftą), pareiškėjui gali būti siūloma šio Aprašo 93 punkte nurodyta kompensacija. Jeigu pareiškėjas priima šį pasiūlymą, tai pažymima akte. Jeigu pareiškėjas šio pasiūlymo nepriima, savivaldybės administracija imasi priemonių, kad būtų atliekami šie veiksmai:

43.1. jeigu akte rekomenduojama vykdyti pritaikymo darbus tik būsto viduje, statybos darbų specialistas pagal akte nurodytus neįgalaus asmens poreikius atitinkančių pritaikymo darbų aprašymus parengia preliminarų darbų aprašą ir išlaidų sąmatą, sudarytą pagal vidutines rinkos kainas;

43.2. jeigu akte rekomenduojama vykdyti darbus būsto viduje ir išorėje (bendraturčių bendro naudojimo objektų rekonstrukcija), gyvenamosios aplinkos pritaikymo darbus, statybos darbų specialistas pagal akte nurodytus neįgalaus asmens poreikius atitinkančių pritaikymo darbų aprašymus parengia projektą, preliminarų darbų aprašą ir išlaidų sąmatą, sudarytą pagal vidutines rinkos kainas.

44. Sudarytą aktą pasirašo jį užpildęs savivaldybės administracijos darbuotojas, komisijos nariai, būsto apžiūroje dalyvavę specialistai bei pareiškėjas.

45. Jeigu akte esančioje Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio vertinimo lentelėje į visus pateiktus klausimus atsakoma „Gali“, akte nurodoma, kad būsto pritaikymo asmeniui poreikio nėra, ir rekomenduojama prašymą pritaikyti būstą atmesti.

46. Būsto pritaikymo projektus, preliminarus darbų aprašus, išlaidų sąmatas, aktą bei šio Aprašo 30.1 ir 31 punktuose nurodytus dokumentus savivaldybės administracija pateikia svarstyti komisijai.

47. Antrajame etape komisija savo posėdyje:

47.1. pagal jai pateiktus dokumentus įvertina būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį ir posėdžio protokole išdėsto sprendimą dėl būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio nustatymo;

47.2. siūlo savivaldybės administracijai dengti dalį būsto pritaikymo išlaidų, kurios susidaro, kai likutinė mokestinė būsto vertė yra mažesnė už būsto pritaikymo neįgaliajam darbų išlaidų sąmatoje numatytas išlaidas;

47.3. sudaro einamaisiais metais siūlomų pritaikyti būstų sąrašą.

48. Prašymus pritaikyti būstą neįgaliesiems komisija nagrinėja komisijos pirmininko nustatytą dieną ir laiką, tačiau ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 1 d.

49. Komisija posėdžio protokolą ir jo priedus bei išnagrinėtus dokumentus perduoda savivaldybės administracijai.

50. Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas praneša pareiškėjui apie komisijos sprendimą dėl prašymo pritaikyti būstą tenkinimo per 15 darbo dienų nuo šio sprendimo priėmimo. Jei komisija siūlo finansuoti būsto pritaikymą neįgaliajam, savivaldybės administracija pasirašytinai supažindina pareiškėją su komisijos sprendimu, patvirtintu preliminariu būsto pritaikymo darbų aprašu. Jei komisija nusprendė prašymo pritaikyti būstą netenkinti, apie šį sprendimą ir jo motyvus praneša pareiškėjui.

51. Sutartį dėl būsto pritaikymo neįgaliajam savarankiško darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo kartu su pridedamais būsto pritaikymo neįgaliajam darbų aprašais ir didžiausia leistina išlaidų suma (4 priedas) savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas pasiūlo pasirašyti pareiškėjui, jei pareiškėjas akte buvo nurodęs, kad būsto pritaikymo darbus organizuos savarankiškai.

52. Savivaldybės administracija būsto pritaikymo neįgaliesiems darbus organizuoja, atsižvelgdama į komisijos priimtus sprendimus ir rekomendacijas ir tik tiems pareiškėjams, kurie nepasirašė sutarties dėl būsto pritaikymo neįgaliesiems savarankiško darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo arba nusprendė vietoj nepritaikyto neįgaliojo poreikiams būsto įsigyti jo poreikius atitinkantį būstą.

XI. BŪSTO PRITAIKymo FINANSAVIMAS

53. Būsto pritaikymo neįgaliesiems darbai atliekami bei šio Aprašo 93 punkte nurodytos kompensacijos išmokamos iš šiam tikslui skirtų lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete bei savivaldybių biudžetuose. BPNAS finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų.

54. Savivaldybės administracija vykdo įsigyto ilgalaikio turto apskaitą ir užtikrina tinkamą šio turto būklę. Jei keltuvą (liftą) pirkė ir įrengė pats pareiškėjas pagal šio Aprašo 84 punktą, už jo eksploataciją ir priežiūrą bei susijusias išlaidas atsako pats pareiškėjas.

55. Vieno būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidoms dengti iš valstybės ir savivaldybės biudžetų gali būti skiriama ne didesnė kaip 148 bazinės socialinės išmokų dydžio suma. Apskaičiuojant maksimalią sumą, taikomas komisijos sprendimo dėl būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio tenkinimo priėmimo dieną galiojantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas bazinės socialinės išmokos dydis. Pasikeitus bazinės socialinės išmokos dydžiui, priimant komisijos sprendimą apskaičiuota maksimali būsto pritaikymo suma neperskaičiuojama.

56. Apskaičiuojant maksimalias būsto pritaikymo asmenims, turintiems labai ryškių ir ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, išlaidas, neįtraukiamos įvairaus tipo keltuvų (liftų) pirkimo (arba gamybos) ir įrengimo išlaidos.

57. Būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidos lyginamos su prašomo pritaikyti būsto mokestine verte, nustatyta masiniu nekilnojamojo turto vertinimo būdu. Jeigu būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidos viršija būsto mokestinę vertę, nustatytą masiniu būdu, viršijama suma dengiama iš savivaldybės biudžeto lėšų. Jei skirtumo savivaldybės administracija nedengia, būsto pritaikymo išlaidos mažinamos iki būsto mokestinės vertės dydžio arba prašymas pritaikyti būstą atmetamas apie tai informuojant pareiškėją.

58. Vienam būstui pritaikyti reikalingoms faktinėms išlaidoms dengti gali būti skiriama:

58.1. vieno keltuvo (lifto) pirkimo arba gamybos ir įrengimo (išmontavimo, kad juos būtų galima panaudoti kitų neįgaliųjų poreikiams tenkinti) išlaidoms:

58.1.1. iš valstybės biudžeto lėšų – ne daugiau kaip 80 procentų, bet:

58.1.1.1. ne daugiau kaip 24 tūkst. litų, jei keltuvo (lifto) pirkimą ir įrengimą organizuoja savivaldybės administracija;

58.1.1.2. jei keltuvo (lifto) pirkimą ir įrengimą organizuoja pats pareiškėjas, – ne daugiau kaip 12 tūkst. litų keltuvui (liftui), kurio kėlimo aukštis iki namo antžeminės dalies pirmojo aukšto, ir ne daugiau kaip 24 tūkst. litų keltuvui (liftui), kurio kėlimo aukštis aukščiau nei namo antžeminės dalies pirmasis aukštas;

58.1.2. iš savivaldybės biudžeto lėšų – ne mažiau kaip 20 procentų;

58.2. buitinių biologinių valymo įrenginių ir jų montavimo, buitinių nuotekų įrenginių ir įvado prijungimo prie nuotekų tinklo išlaidoms iš valstybės biudžeto – ne daugiau kaip 80 procentų, bet ne daugiau kaip 8 tūkst. litų, iš savivaldybės biudžeto lėšų – ne mažiau kaip 20 procentų;

58.3. vandentiekio įrenginių ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio išlaidoms iš valstybės biudžeto – ne daugiau kaip 80 procentų, bet ne daugiau kaip 3,2 tūkst. litų, iš savivaldybės biudžeto lėšų – ne mažiau kaip 20 procentų;

58.4. voniai pirkti iš valstybės biudžeto – ne daugiau kaip 80 procentų, bet ne daugiau kaip 0,64 tūkst. litų, iš savivaldybės biudžeto lėšų – ne mažiau kaip 20 procentų;

58.5. būstų keitimo išlaidoms – ne daugiau kaip 80 procentų iš valstybės biudžeto lėšų, bet ne daugiau kaip 40 tūkst. litų, iš savivaldybės biudžeto lėšų – ne mažiau kaip 20 procentų;

58.6. kitos būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidos, atėmus šio Aprašo 59 punkte nurodytą išlaidų dalį, dengiamos iš valstybės ir savivaldybės biudžetų tokiomis dalimis:

58.6.1. asmenims, turintiems labai ryškių ir ryškių judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, – ne daugiau kaip 80 procentų iš valstybės biudžeto lėšų ir ne mažiau kaip 20 procentų iš savivaldybės biudžeto lėšų;

58.6.2. asmenims, turintiems vidutinių judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, – ne daugiau kaip 50 procentų iš valstybės biudžeto lėšų ir ne mažiau kaip 50 procentų iš savivaldybės biudžeto lėšų.

59. Biologinių valymo įrenginių ir jų montavimo, nuotekų įvado prijungimo prie nuotekų tinklo, vandentiekio įrenginių ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio išlaidoms padengti pareiškėjas sumoka į savivaldybės nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą 20 procentų šių įrenginių ir jų montavimo kainos. Iki būsto pritaikymo neįgaliajam darbų pradžios komisijai pateikiamas įmoką patvirtinantis dokumentas (kvitas). Jei būsto pritaikymo neįgaliajam darbus organizuoja pareiškėjas, jam šių išlaidų 20 procentų suma negražinama. Šios nuostatos netaikomos, kai komisija būsto apžiūros metu nustato, kad:

59.1. būste gyvena faktiškai ir pagal deklaraciją tik neįgalusis;

59.2. kartu su pareiškėju faktiškai ir pagal deklaraciją gyvena vaikai (iki 18 metų ar besimokantys vaikai iki 24 metų) ar kiti suaugę asmenys, kuriems nustatytas ne didesnis kaip 40 procentų darbingumo lygis arba didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis.

60. Savivaldybei būsto pritaikymo neįgaliesiems priemonių vykdymui administruoti (darbo užmokestis būsto pritaikymą administruojantiems darbuotojams ir specialistams, transporto ir ūkio išlaidos, statybos techninės priežiūros išlaidos, mokestis už registrų duomenis, pašto, kanceliarinės išlaidos ir kt.) skiriamos valstybės biudžeto lėšos, kurių dydis yra 4 procentai visų būstui pritaikyti skiriamų valstybės biudžeto lėšų.

61. Neįgaliųjų asociacijų atstovams dalyvauti komisijų darbe (darbo užmokestis, transporto išlaidos ir pan.) ir būsto pritaikymo priežiūrai vykdyti skiriamos valstybės biudžeto lėšos, kurių dydis yra 2 procentai visų būstui pritaikyti skiriamų valstybės biudžeto lėšų. Neįgaliųjų reikalų departamentas su neįgaliųjų asociacija, kurios atstovas dalyvauja komisijos darbe, pasirašo sutartį dėl atstovo dalyvavimo komisijos darbe išlaidų finansavimo.

XII. BŪSTO PRITAIKYMO NEĮGALIESIEMS IŠLAIDŲ PLANAVIMAS IR PARAIŠKOS TEIKIMAS

62. Neįgaliųjų reikalų departamentas, gavęs Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pranešimą apie būstui neįgaliesiems pritaikyti skirtų valstybės biudžeto lėšų dydį, šias lėšas nedelsdamas paskirsto savivaldybėms pagal šio Aprašo 63 ir 64 punktus ir raštu išsiunčia pranešimus savivaldybių administracijoms apie skirtų lėšų dydį.

63. Jei atitinkamais metais būstui neįgaliesiems pritaikyti patvirtinta valstybės biudžeto lėšų suma mažesnė, lyginant su visų savivaldybių pateiktu preliminarium valstybės biudžeto lėšų poreikiu, kiekvienai savivaldybei skiriama suma sumažinama tokia dalimi, kokia dalimi bendra patvirtintų valstybės biudžeto lėšų suma mažesnė, lyginant su savivaldybių pateiktu preliminarium valstybės biudžeto lėšų poreikiu ir atsižvelgiant į praėjusiais metais kiekvienoje savivaldybėje patenkintų pareiškėjų prašymų pritaikyti būstą skaičių, lyginant su būsto pritaikymo neįgaliesiems eilėse įrašytų pareiškėjų skaičiumi. Kiekvienais metais Neįgaliųjų reikalų departamento direktorius įsakymu tvirtina savivaldybėms skiriamų valstybės biudžeto lėšų dydžius.

64. Būsto pritaikymo poreikio tenkinimo lygis savivaldybėje apskaičiuojamas praėjusiais metais savivaldybėje patenkintų pareiškėjų prašymų pritaikyti būstą skaičių dalinant iš viso praėjusiais metais būsto pritaikymo neįgaliesiems eilėse įrašytų pareiškėjų skaičiaus. Valstybės biudžeto lėšų poreikis konkrečioje savivaldybėje tenkinamas didesne dalimi, nei nurodyta šio Aprašo 63 punkte, jei praėjusiais metais prašymų pritaikyti būstą poreikio tenkinimo lygis buvo mažesnis už visų savivaldybių vidutinį šio poreikio tenkinimo lygį.

65. Jei būstui neįgaliesiems pritaikyti lėšų iš valstybės biudžeto skiriama papildomai arba jų atsisako kitos savivaldybės, Neįgaliųjų reikalų departamentas kartą per ketvirtį gali papildomai skirti lėšų savivaldybėms pagal jų papildomas paraiškas, siekdamas tenkinti kuo daugiau pareiškėjų prašymų. Savivaldybių administracijos paraiškas skirti papildomų lėšų bei pranešimus apie skirtų valstybės biudžeto lėšų būstams pritaikyti grąžinimą teikia Neįgaliųjų reikalų departamentui ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 1 dienos. Neįgaliųjų reikalų departamento papildomai skirtos valstybės biudžeto lėšos gali būti skiriamos būstams pritaikyti arba kitais metais numatomų pritaikyti būstų pritaikymo eskiziniams brėžiniams, projektams, darbų ir išlaidų aprašams rengti, keltuvų (liftų) įsigijimo išlaidoms apmokėti avansu.

66. Atsižvelgdama į turimų savivaldybės biudžeto lėšų būstui pritaikyti dydį ir skirtą valstybės biudžeto lėšų dydį einamaisiais metais, savivaldybės komisija nustato, kiek eilėje įrašytų pareiškėjų prašymų galima tenkinti ir finansuoti būsto pritaikymą neįgaliesiems. Rekomenduojama kiekvienais metais skirti:

66.1. pirmoje eilėje įrašytiems pareiškėjams – ne daugiau kaip 30 procentų visiems būstams pritaikyti skirtų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų;

66.2. antroje eilėje įrašytiems pareiškėjams – ne daugiau kaip 60 procentų visiems būstams pritaikyti skirtų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų;

66.3. trečioje eilėje įrašytiems pareiškėjams – likusią visiems būstams pritaikyti skirtų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų dalį.

67. Jeigu yra tik viena ar dvi būsto pritaikymo neįgaliesiems eilės, tai lėšų dalis kiekvienoje eilėje įrašytiems pareiškėjams skirstoma komisijos sprendimu, atsižvelgiant į šio Aprašo V skyriuje nustatytus reikalavimus.

68. Jei, paskirsčius bendrą lėšų sumą konkrečių būstų pritaikymui finansuoti lieka lėšų likutis, kurio nepakanka paskutiniam pagal eilę būstui pritaikyti neįgaliajam, komisijos sprendimu rekomenduojama šias lėšas skirti kitam pagal eilę būstui, kuriam pritaikyti šios sumos pakanka.

69. Pareiškėjai, kuriems dėl lėšų trūkumo būsto pritaikymo neįgaliesiems darbai nefinansuojami, turi likti būsto pritaikymo neįgaliesiems eilėse. Jeigu neįgaliojo būklė bei kiti duomenys pagal pareiškėjo ir savivaldybės administracijos pateiktus dokumentus pasikeitė, jo pateiktas prašymas šiame Apraše nustatyta

tvarka nagrinėjamas iš naujo artimiausiame komisijos posėdyje, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas raštu savo prašymo atsisako.

70. Pagal preliminarias arba pagal komisijos rekomendacijas patikslintas būsto pritaikymo neįgaliesiems išlaidų sąmatas eilėje įrašytų pareiškėjų būsto pritaikymo prašymams tenkinti savivaldybės administracija nedelsdama organizuoja ir vykdo būsto pritaikymo neįgaliesiems viešuosius pirkimus. Įvykdžiusi viešuosius pirkimus, savivaldybės administracija parengia ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 dienos teikia Neįgaliųjų reikalų departamentui nustatytos formos patikslintą paraišką skirti lėšų būsto pritaikymui neįgaliesiems finansuoti (toliau – paraiška) (2 priedas).

71. Kasmėt, iki lapkričio 1 dienos, savivaldybės administracija teikia Neįgaliųjų reikalų departamentui informaciją apie prognozuojamą valstybės biudžeto lėšų poreikį būstui neįgaliesiems pritaikyti ateinančiais kalendoriniais metais. Ši informacija Neįgaliųjų reikalų departamentui teikiama per BPNAS arba Neįgaliųjų reikalų departamento nurodymu teikiant rašytinę paraišką (2 priedas).

72. Savivaldybės biudžeto lėšos būstui pritaikyti planuojamos laikantis Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (Žin., 2002, Nr. [57-2312](#); 2010, Nr. [102-5279](#)).

XIII. PARAIŠKOS NAGRINĖJIMAS, FINANSAVIMO SKYRIMAS, ATSISKAITYMAS UŽ LĖŠŲ PANAUDOJIMĄ

73. Neįgaliųjų reikalų departamentas būsto pritaikymo neįgaliesiems darbams finansuoti sudaro Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutartį (toliau – sutartis) su savivaldybės administracija pagal Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutarties sudarymo tvarkos aprašą, patvirtintą Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus įsakymu.

74. Paraiškos Neįgaliųjų reikalų departamentui teikiamos per BPNAS, jei Neįgaliųjų reikalų departamentas nenurodo kitaip. Neįgaliųjų reikalų departamentas, gavęs iš savivaldybės administracijos paraišką, per 20 dienų nuo šios paraiškos gavimo dienos ją įvertina ir skiria valstybės biudžeto lėšų sumą arba prašo patikslinti paraišką šio tvarkos Aprašo 75 punkte nustatyta tvarka.

75. Neįgaliųjų reikalų departamentas, vertindamas paraišką:

75.1. patikrina, ar teisingai užpildyta paraiškos forma. Esant reikalui, kreipiasi į paraišką rengusią savivaldybės administracijos specialistą, teikdamas pastabas, prašydamas paraišką pagrįsti, patikslinti;

75.2. gali paprašyti savivaldybės administracijos pateikti komisijos sprendimų ir būsto pritaikymo darbų bei išlaidų aprašų kopijas. Šiuos dokumentus savivaldybės administracija privalo pateikti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos;

75.3. gali pateikti pastabas, reikalauti patikslinti šio Aprašo 75.2 punkte nurodytus dokumentus.

76. Lėšos savivaldybėms pervedamos pagal šio Aprašo 73 punkte nurodytą sutartį.

77. Savivaldybių administracijos teikia Neįgaliųjų reikalų departamentui pagal šio Aprašo 73 punkte nurodytos sutarties priedą patvirtintos formos finansines būsto pritaikymo ataskaitas.

XIV. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMAS

78. Savivaldybės administracija būsto pritaikymo neįgaliesiems darbus perka, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (Žin., 1996, Nr. [84-2000](#); 2006, Nr. [4-102](#)). Rekomenduojama savivaldybės administracijai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsniu, būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymo darbus pirkti šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

79. Viešasis statybos darbų pirkimas vykdomas gavus Neįgaliųjų reikalų departamento informaciją apie skiriamas valstybės biudžeto lėšas po komisijos posėdžio pagal projektą arba preliminarius (arba pakoreguotus pagal komisijos rekomendaciją) darbų aprašus.

80. Įvairaus tipo keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos bei jų įrengimo kaina į preliminarias ir galutines būsto pritaikymo išlaidų sąmatas neįtraukiama. Keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos bei jų įrengimo išlaidų sąmatos rengiamos ir priedamos atskirai. Apskaičiuojant netiesiogines būsto pritaikymo darbų išlaidas, neįtraukiamos keltuvų (liftų) pirkimo, gamybos bei jų įrengimo išlaidos. Nupirkusi ar sumontavusi keltuvą (liftą), savivaldybės administracija pasirašo su pareiškėju Asmens aprūpinimo keltuvu (liftu) sutartį (3 priedas).

81. Apskaičiuojant tiesiogines ir netiesiogines būsto pritaikymo išlaidas, neįtraukiamas pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai gali susigrąžinti, tai yra įtraukti į PVM atskaitymą.

82. Savivaldybės administracija, rengdama viešųjų pirkimų dokumentaciją ir vertindama viešųjų pirkimų dalyvių pasiūlymus, atsižvelgia į šio Aprašo IV ir V skyriuose nustatytus reikalavimus būsto pritaikymo darbams ir išlaidoms.

83. Savivaldybės administracija sudaro statybos rangos sutartį su viešųjų pirkimų konkursą laimėjusiu rangovu.

XV. SAVARANKIŠKAI ATLIKTO BŪSTO PRITAIKymo NEĮGALIESIEMS IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMAS

84. Komisijai nustačius būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį ir esant neįgaliojo ar jo atstovo (toliau – pareiškėjas) pageidavimui bei pasirašius sutartį dėl būsto pritaikymo neįgaliajam savarankiško darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo (4 priedas), būsto pritaikymo neįgaliajam darbus, įskaitant keltuvų (liftų) pirkimą ir įrengimą, pareiškėjas organizuoja savarankiškai. Savivaldybės administracija sutarties dėl būsto pritaikymo neįgaliajam savarankiško darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo projektą bei pritaikymo darbų aprašą ir sąmatą pareiškėjui pateikia ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo komisijos sprendimo dėl pritaikymo poreikio priėmimo dienos.

85. Pritaikymą atlieka pareiškėjo samdytas asmuo ar pats pareiškėjas. Jei būsto pritaikymo neįgaliajam darbus atlieka asmuo, neturintis registruotos įmonės ar atitinkamo verslo liudijimo, dengiamos tik būstui pritaikyti reikalingų prekių ir medžiagų išlaidos.

86. Savarankiškai atliekami būsto pritaikymo neįgaliajam darbai turi būti atliekami pagal komisijos patvirtintą statybos darbų specialisto parengtą preliminarų būsto pritaikymo neįgaliajam darbų aprašą ir išlaidų sąmatą, o savivaldybės administracija padengia būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidas, numatytas Sutartyje dėl būsto pritaikymo neįgaliajam darbų organizavimo ir išlaidų apmokėjimo.

87. Savarankiškai organizuojamo būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidas savivaldybės administracija įtraukia į Neįgaliųjų reikalų departamentui teikiamą paraišką.

88. Pareiškėjas, baigęs būsto pritaikymo neįgaliajam darbus, nedelsdamas informuoja savivaldybės administracijos atsakingus darbuotojus apie darbų pabaigą ir sudaro sąlygas komisijai atvykti ir įvertinti atliktus būsto pritaikymo darbus. Komisija įvertina atliktus darbus šio Aprašo XVI skyriuje nustatyta tvarka.

89. Savivaldybės administracija, pasirašiusi Būsto pritaikymo neįgaliajam darbų užbaigimo aktą, padengia būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidas ir perveda lėšas į pareiškėjo nurodytą sąskaitą. Keltuvai (liftai), kuriuos perka ir įrengia patys pareiškėjai, tampa jų nuosavybe ir jie atsako už keltuvų (liftų) priežiūros bei eksploatacijos išlaidų padengimą.

XVI. BŪSTO PRITAIKymo NEĮGALIESIEMS DARBŲ PRIEŽIŪRA IR PRIĖMIMAS

90. Savivaldybės administracija ir komisija kontroliuoja būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymą:

90.1. komisijos nariai apžiūri pritaikytus būstus ir prireikus teikia savivaldybės administracijai ir rangovui ar pačiam darbus organizavusiam pareiškėjui pastabas bei pasiūlymus dėl darbų atlikimo kokybės, būsto pritaikymo tinkamumo;

90.2. komisija, nustačiusi, kad būstas pritaikytas ir pritaikymo darbai atlikti tinkamai, pasirašo Būsto pritaikymo neįgaliajam darbų užbaigimo aktą (5 priedas).

91. Komisija veikia pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus komisijos nuostatus. Šie nuostatai rengiami pagal Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus patvirtintus Būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijos pavyzdinius nuostatus.

92. Jeigu, nebaigus būsto pritaikymo darbų ar juos baigus, asmuo, kuriam buvo pritaikomas būstas, mirė ar išsikėlė iš šio būsto, statybos rangovas baigia pradėtus darbus, tačiau nepradeda likusių darbų, nepaisydamas, kad sąmatoje jie buvo numatyti, tačiau nepablogindamas būsto būklės, kuri buvo prieš pritaikymo darbų pradžią. Savivaldybės administracijos sumontuoti keltuvai (liftai) išmontuojami, kad būtų galima juos panaudoti pritaikant kitą būstą. Neįgaliajam mirus, jo šeimos nariai, globėjai ar rūpintojai privalo nedelsdami informuoti keltuvo (lifto) įrengimą organizavusią savivaldybės administraciją apie nebereikalingą keltuvaž (liftą). Baigus šiuos darbus savivaldybės administracija ir statybos rangovas pasirašo darbų perdavimo–priėmimo aktą. Tokiu atveju, kai būstas nebuvo baigtas pritaikyti dėl to, kad asmuo, turintis judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, iš šio būsto išsikėlė, tam pačiam asmeniui būstas gali būti pritaikomas ne anksčiau kaip po 10 metų.

XVII. KEIČIAMŲ BŪSTŲ KAINŲ SKIRTUMO PADENGIMAS

93. Komisijai šio Aprašo nustatyta tvarka nustačius šio Aprašo 95 punkte nurodytą būsto pritaikymo neįgaliajam poreikį, neįgaliajam jo pageidavimu gali būti išmokėta būsto pritaikymo išlaidų kompensacija, skirta parduoto nepritaikyto būsto ir nupirkto pritaikyto būsto vertės skirtumui visiškai ar iš dalies padengti (toliau – kompensacija).

94. Kompensacija apskaičiuojama įvertinus parduoto nepritaikyto būsto faktinės kainos ir nupirkto pritaikyto būsto faktinės kainos bei jo statybos apdailos darbų (jei būstas pirktas su daline apdaila) kainos arba nupirkto pritaikyto būsto rinkos vertės, nustatytos masiniu nekilnojamojo turto vertinimo būdu, skirtumą, kuris neviršija šio Aprašo 58.5 punkte nurodytos sumos, tai yra:

$K = (A - B)$, kai $K \leq C$, kur:

A – nupirkto pritaikyto būsto ir jo statybos apdailos darbų faktinė kaina, jei ši kaina mažesnė už pritaikyto būsto rinkos vertę, nustatytą masiniu nekilnojamojo turto vertinimo būdu, ir jo statybos apdailos darbų kainą, arba nupirkto pritaikyto būsto rinkos kaina, nustatyta masiniu nekilnojamojo turto vertinimo būdu, ir apdailos darbų faktinė kaina, jei bendra kaina mažesnė už pritaikyto būsto faktinę pirkimo kainą ir jo statybos apdailos darbų kainą;

B – parduoto nepritaikyto būsto faktinė pardavimo kaina;

C – didžiausias leistinas kompensacijos dydis.

95. Gauti kompensaciją turi teisę neįgalieji, kuriems dėl labai ryškių arba ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų reikia įrengti keltuvaž (liftą), kad galėtų įeiti į būstą.

96. Pareiškėjas savivaldybės administracijai praneša apie ketinimą pirkti pritaikytą būstą Komisijai atvykus vertinti nepritaikyto būsto šio Aprašo X skyriuje nustatyta tvarka ir Komisijai nustačius, kad yra poreikis pritaikyti būstą, kuriame neįgalusis gyvena. Komisijos sprendimas dėl poreikio pritaikyti būstą priimamas ir pareiškėjui pranešama ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. Šio Aprašo 99.2 punkte nurodytą dokumentą pareiškėjas pateikia savivaldybės administracijai ne vėliau kaip iki einamųjų metų gegužės 1 d.

97. Pareiškėjas sudaro sąlygas komisijai atvykti ir įvertinti planuojamo pirkti būsto pritaikymą neįgaliojo poreikiams, užpildo Būsto pritaikymo neįgaliajam poreikio vertinimo akto III dalį (atitinkamai pagal

neįgaliojo judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų lygį) ir ją pasirašo (1 priedas). Komisija ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo šio Aprašo 99.2 punkte nurodyto dokumento gavimo dienos įvertina būstą šio Aprašo XVI skyriuje nustatyta tvarka. Jei komisija nustato, kad būstas tinkamas naudotis pagal neįgaliojo poreikius, priima sprendimą siūlyti savivaldybės administracijai skirti kompensaciją, kai bus įsigytas pritaikytas būstas (pabaigti statybos apdailos darbai, jei jie buvo vykdomi) ir pateikti šio Aprašo 99.3–99.5 punktuose nurodyti dokumentai. Jeigu komisija nustato, kad būstas netinkamas neįgaliajam pagal jo poreikius, priima sprendimą siūlyti savivaldybės administracijai kompensacijos neskirti. Apie priimtus sprendimus savivaldybės administracija pareiškėjui praneša ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

98. Pritaikyto būsto pirkimą organizuoja pareiškėjas.

99. Šio Aprašo 93 punkte nurodytai kompensacijai gauti prie prašymo pritaikyti būstą pridedami šie pareiškėjo dokumentai:

99.1. notaro patvirtinto liudijimo, kad visiškai atsiskaityta pagal nepritaikyto būsto pirkimo–pardavimo sutartį, kopija, patvirtinta notaro;

99.2. preliminarios sutarties dėl pritaikyto būsto pirkimo–pardavimo kopija, patvirtinta notaro;

99.3. notaro patvirtinto liudijimo, kad visiškai atsiskaityta pagal pritaikyto būsto pirkimo–pardavimo sutartį, kopija, patvirtinta notaro;

99.4. Nekilnojamojo turto registro duomenų išrašas apie nupirkto pritaikyto būsto savininką ir vidutinę rinkos vertę, nustatytą masiniu būdu;

99.5. statybos darbus vykdyti turinčio teisę juridinio ar fizinio asmens, pritaikomame būste vykdžiusio apdailos darbus, pareiškėjui išduotos sąskaitos kopija (jei šie darbai buvo vykdomi).

100. Savivaldybės administracija kompensaciją perveda į pareiškėjo nurodytą sąskaitą po to, kai pareiškėjas pateikia savivaldybei šio Aprašo 99 punkte nurodytus dokumentus ir savivaldybės administracija įsitikina, kad pareiškėjas yra pritaikyto būsto savininkas ir (arba) šis būstas pagal Gyventojų registro duomenis yra neįgaliojo deklaruota gyvenamoji vieta. Išrašus iš Nekilnojamojo turto registro bei Gyventojų registro prie prašymo pritaikyti būstą prideda savivaldybės administracija.

101. Būstų keitimo (pirkimo–pardavimo) kainų skirtumui dengti skirtas išlaidas savivaldybės administracija įtraukia į Neįgaliųjų reikalų departamentui teikiamą paraišką.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

102. Neįgaliųjų reikalų departamentas kontroliuoja, kaip savivaldybių administracijos, jų sudarytos komisijos bei neįgaliųjų asociacijos laikosi šio Aprašo nuostatų. Būsto pritaikymo neįgaliesiems organizavimo ir lėšų panaudojimo kontrolė vykdoma Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

103. Ginčai, kilę dėl savivaldybės administracijos, komisijos ar Neįgaliųjų reikalų departamento sprendimų ir veiksmų, sprendžiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu (Žin., 1999, Nr. [13-308](#); 2000, Nr. [85-2566](#)).
